

פרק כל פסולי המוקדשין

מתניתין: א-א

ושוקלין מנה של חולין, כנגד מנה בככור. שאף על פי שאסור לשקול את בשר הבכור בליטרא מכל מקום מותר לקחת חתיכת בשר של חולין שיודע כמה משקלה, ולשקול בשר בכור כנגדה⁽¹⁾.

גמרא:

שינונו במשנה: כל פסולי המוקדשין הנאתן להקדש.

והוינו בה: אימת קמיירי?

אילימא לאחר פדיונו. וכי הנאתן להקדש? והרי הנאתן דבעלים הוא! לאותו שפדה את הקרבן מיד הקדש שהבהמה היא שלו והוא מרויח ממכירתה ביוקר.

אלא, במתניתין איירי לפני פדיונו שדמי המכירה הם להקדש.

אך אכתי תקשי אהא דקתני "נשחטין באיטליז" ואם בשעת שחיטה עדיין לא נפדו הרי שוב לא יוכל למוכרו ולפדותו, דהא הא בעי "העמדה והערבה"! דבהמת הקדש אינה נפדית אלא מחיים, דכתיב "והעמיד את הבהמה לפני הכהן והערין אותה הכהן", אבל לאחר מיתה אינם נפדים. ומה התועלת שישחטו באיטליז מאחר שישארו בקדושתם?

הניחא למאן דאמר קדשי מזבה, שהוקדשו

כל פסולי המוקדשין, כל הקרבנות שנפל בהם מום, שדינם ליפדות ולצאת לחולין ומדמי הפדיה קונים קרבן אחר תמורתם, כיון שהנאתן, הנאת מכירתן, היא להקדש, שככל שימכרו יותר ביוקר הריוח יהיה להקדש —

לכן הם נמכרין באיטליז, בשוק ולא בבית, כי בשוק מחירם יקר.

וכמו כן, נשחטין באיטליז ונשקלין בליטרא, נמכרין במשקל ולא באומד, כדי שההקדש לא יפסיד, ואין חוששין לביזוי קדשים בכך שהן נמכרין כדרך בשר חולין.

דינים אלו אמורים בכל הקרבנות חוץ מן הבכור והמעשר, שנפל בהם מום, שהנאתן לבעלים. שהבכור והמעשר שנפל בהם מום אינם נפדים אלא הם של הבעלים, הבכור שייך לכהן והמעשר לישראל שעישרו, והריוח ממכירתם ביוקר הוא של הבעלים. ומשום כך, הם אינם נמכרים באיטליז ועל ידי משקל, אלא בבית ובאומד. ואף על פי שעל ידי כן הבעלים מפסידים, לפי שאין מזלזלים בקדשים למכרם באיטליז ובמשקל משום הנאת הדיוט.

מה שאין כן, פסולי המוקדשין, שהנאתן להקדש, ולכך הם נמכרים באיטליז, ובליטרא.

1. ובמעשר גם זה אסור, עיין רע"ב והפא"י, ובכ" הגרי"ז כתב שאף במעשר מותר.